

Verlag

SERVacademie – 26 april 2017

Vluchtelingen en Werk

1 Hoofdpijnen

Op 26 april 2017 hield de SERV een SERV-academie rond het thema 'vluchtelingen en werk'. Ann Vermorgen (SERV-voorzitter) startte de voormiddag met een kort welkomstwoord en inleiding. Daarna werd het woord gegeven aan drie gastsprekers die nauw betrokken zijn bij het beleid dat nu in Vlaanderen wordt gevoerd: Dirk Janssen (Agentschap Integratie en Inburgering), Patrick Noël Vercruyssen (VDAB) en Peter Cousaert (VVSG). Dirk Janssen presenteerde een overzicht van de instroom en het profiel van vluchtelingen op basis van de meest recente cijfers. Vervolgens stelde Patrick Noël Vercruyssen het vernieuwd actieplan 'integratie door werk' van de VDAB voor. Daarna zoomde Peter Cousaert in op de regierol van lokale besturen bij de opvang van vluchtelingen en begeleiding naar werk.

Daarnaast wou de SERV met deze academie ook vanuit een meer academische bril kijken naar dit thema. Dat was de opdracht van de vierde spreker: Dries Lens (Centrum voor Sociaal Beleid, Universiteit Antwerpen). Dries stelde zijn paper voor over arbeidsmarkttrajecten van asielzoekers en vluchtelingen in België. Deze paper schreef hij samen met Ive Marx en Suncica Vujic. Beiden zijn professor aan de Universiteit Antwerpen.

De SERV-academie werd afgesloten met een korte vragenronde en gedachtewisseling met de zaal, onder leiding van Ann Vermorgen (SERV-voorzitter).

2 Inleiding

Ann Vermorgen verwelkomde de aanwezigen. Vervolgens lichtte zij kort het concept van de SERV-academie toe. De SERV organiseert deze academies op regelmatige basis. Zij kunnen gezien worden als informele studie- en reflectiemomenten over actuele socio-economische thema's. Via deze academies wil de SERV belangrijke stakeholders en experts actief betrekken bij zijn werkzaamheden. Niet alleen om kennis en informatie uit te wisselen, maar ook om interactie en debat te stimuleren. Onderwerpen die recent in deze SERV-academies werden behandeld waren onder andere 'the future of productivity', experimentwetgeving en regelluwe zones, en sociaal overleg, meerdere dimensies.

Vervolgens ging de voorzitter verder op het geplande discussietopic, namelijk de arbeidsmarktintegratie van vluchtelingen. Zij kaderde dat het een actueel thema is dat sinds 2015 - met de sterk verhoogde instroom van vluchtelingen in Europa - prominent op de Vlaamse beleidsagenda staat, evenals in de rest van Europa. Hoewel de instroom van vluchtelingen in 2016 opnieuw daalde, blijven het realiseren van sociale inclusie en van succesvolle integratie op de arbeidsmarkt belangrijke maatschappelijke uitdagingen.

Daarnaast verwees Ann Vermorgen naar het advies vluchtelingen van de Commissie Diversiteit, die zich vorig jaar boog over deze problematiek. Zij herhaalde daarbij de belangrijkste krachtlijnen. De Commissie benadrukte in dit advies **het belang van een gecoördineerde en integrale aanpak die de verschillende beleidsdomeinen én beleidsniveaus overstijgt**. Zij vroeg onder andere om in te zetten op **vroege loopbaanoriëntatie, sterke partnerschappen** om trajecten naar werk uit te bouwen, **meer geïntegreerde taaltrajecten** en een verdere uitbouw van het **beleid om competenties te erkennen**.

De voorzitter verduidelijkte vervolgens de doelstelling van deze academie. Allereerst was het de bedoeling om meer inzicht te verwerven in waar we vandaag in Vlaanderen staan op dit terrein. Hoe staat het op dit moment met de instroom van vluchtelingen? Wat weten we ondertussen over hun profiel? Welke aanpak stelt Vlaanderen voorop? En wat werd reeds gerealiseerd op vlak van toeleiding naar de arbeidsmarkt?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden, werden drie sprekers uitgenodigd die nauw betrokken zijn bij het beleid: Dirk Janssen van het Agentschap Integratie en Inburgering, Patrick Noël Vercruyse van de VDAB en Peter Cousaert die voor de VVSG werkt.

Verder gaf zij aan dat er tot nog toe relatief weinig wetenschappelijk onderzoek voorhanden is over de arbeidsmarktintegratie van vluchtelingen en asielzoekers. Nochtans is dit erg belangrijk want de inzichten uit zulk wetenschappelijk onderzoek bieden belangrijke input voor het Vlaamse beleid. Welke trajecten doorlopen vluchtelingen en asielzoekers op de arbeidsmarkt? In welke mate en voor hoe lang zijn zij afhankelijk van sociale uitkeringen, zoals sociale bijstand en werkloosheidsuitkeringen? Om deze vragen te beantwoorden werd een vierde spreker uitgenodigd: Dries Lens van het Centrum voor Sociaal beleid, Universiteit Antwerpen.

3 Overzicht van kerncijfers rond instroom & profiel van asielzoekers en vluchtelingen

Dirk Janssen (Agentschap Integratie en Inburgering) ging van start met een beknopte schets van het ontstaan en de opdracht van Agentschap Integratie en Inburgering. Het agentschap is een extern verzelfstandigd agentschap dat in zijn huidige vorm actief is sinds 1 januari 2015. Deze organisatie ontstond als een fusie van 22 organisaties. Enkele organisaties, namelijk Atlas Antwerpen, In-Gent en het Huis van het Nederlands Brussel, zijn buiten fusie gebleven. Met hen wordt wel intensief samen gewerkt.

Het Agentschap Integratie en Inburgering heeft verschillende opdrachten. Deze liggen in het aanbieden van een geïntegreerd aanbod inburgering, integratiewerk, NT2, taalbeleid, sociaal tolken en vertalen, verblijfswetgeving en Internationaal Familierecht. Verder is het agentschap partner en ondersteuner van de andere Vlaamse beleidsdomeinen en lokale besturen. Tot slot heeft het ook een coördinatieopdracht inzake monitoring van asielzoekers. Dirk Janssen verduidelijkt dat zijn toelichting kadert binnen deze monitoringsopdracht.

Overzicht instroom asielzoekers en vluchtelingen

Na de piek in aanvragen in het najaar van 2015 zijn de aantallen in 2016 opnieuw gedaald naar een vergelijkbaar niveau met datgene dat we kenden voor de crisis. Het aantal asielaanvragen continueert nu rond zo'n 1500 aanvragen per maand.

De groep 'niet begeleide minderjarige vluchtelingen' (NBMV) vormt een speciale subcategorie binnen de doelgroep. Ook in deze cijfers kunnen we een piekmoment vaststellen maar dat ligt iets later dan bij het algemeen cijfer, namelijk in december 2015. Ook voor deze subgroep is het aantal aanvragen nadien opnieuw gestabiliseerd. Het niveau blijft wel iets hoger liggen dan in de maanden voor de crisis.

Op het gebied van land van herkomst is er een belangrijke 'kerngroep' te onderscheiden in de cijfers. Vluchtelingen zijn met name vooral afkomstig uit de landen Afghanistan, Syrië en Irak. In 2015 maakten zij samen meer dan 60% van de aanvragen uit. In het eerste deel van dit jaar was het aandeel van deze kerngroep gedaald naar zo'n 32%. Bovendien neemt niet alleen het aantal aanvragen is af. De diversiteit in asielaanvragen neemt ook toe. Het aandeel aanvragen uit Syrië blijft in 2017 wel nog substantieel hoog.

Vervolgens zoomt de spreker in op de Beschermingsgraad. Dit is het aandeel personen die ofwel een directe erkenning (niet tijdsgebonden) ofwel subsidiaire bescherming (tijdelijk) krijgen na een aanvraag. Tijdens de eerste maanden van 2017 lag dit aandeel op 50,5% over alle

landen. Voor bepaalde landen van herkomst ligt dit veel hoger (bijvoorbeeld Syrië 91,7%). Het Commissariaat-Generaal neemt maandelijks zo'n 2.000 beslissingen over aanvragen. Dit aantal is nog niet gedaald ten opzichte van de 'crisisperiode' omdat zij nog steeds bezig zijn met het verwerken van de verhoogde instroom.

Overzicht profiel asielzoekers en vluchtelingen

De spreker verduidelijkt dat deze gegevens gebaseerd zijn op het profiel van vluchtelingen die instappen in een inburgeringstraject. Erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden zijn verplicht om zo'n traject te volgen. Een asielzoeker mag dit doen, vanaf het moment dat hij vier maanden in procedure is. Momenteel zijn vluchtelingen de belangrijkste doelgroep voor inburgeringstrajecten. Er zijn ook 62% andere inburgeraars (bijvoorbeeld huwelijksmigranten).

Het grootste deel van vluchtelingen in een inburgeringstraject heeft een professioneel toekomstperspectief (60%). Dat is hetzelfde voor inburgeraars met een ander statuut. 10% heeft een educatief perspectief en 5% heeft een socio-cultureel perspectief (bijvoorbeeld vrijwilligerswerk).

Qua geslacht verschillen vluchtelingen wel duidelijk van andere inburgeraars. Bij vluchtelingen is er een duidelijk overwicht van mannen, namelijk 76%. Bij andere inburgeraars daarentegen zijn vrouwen in de meerderheid. Hier gaat het voornamelijk over huwelijksmigranten.

Vluchtelingen hebben doorgaans een lager scholingsniveau dan andere inburgeraars. 14% krijgt het advies om alfabetisering te volgen. 38% zit op het niveau van basiseducatie. Bovendien zijn er op dit gebied ook onderlinge verschillen tussen nationaliteiten. Zo zijn Syriërs over het algemeen hoger geschoold van Afghanen.

4 Hernieuwd actieplan vluchtelingen van VDAB

Patrick Noël Vercruyse gaf een toelichting over het hernieuwd actieplan van de VDAB. Hij stelde dat het plan gericht is op alle 'anderstalige werkzoekenden met een migratieachtergrond', niet specifiek op vluchtelingen.

Het programma is in sterke mate gebaseerd op het advies vluchtelingen van de Commissie Diversiteit van de SERV. De sleutelprincipes en krachtlijnen uit het advies werden vervolgens aangevuld met aanbevelingen uit de studie 'integratie naar werk' van de KBS. Daarnaast werden partnerschappen afgesloten met Fedasil en het Agentschap Integratie en Inburgering. Recent werd ook het afsprakenkader met de VVSG afgeklopt. De onderhandelingen over een partnerschap met onderwijs staan in de startblokken. Tot slot bouwt het actieplan verder op inzichten uit projecten en experimenten van de VDAB en uit Europese uitwisseling.

De sleutelprincipes uit het advies vluchtelingen van de Commissie Diversiteit werden vanaf de start overgenomen in het actieplan. Om hier verder uitvoering aan te geven, werkte de VDAB aan strategische en tactische doelstellingen. De strategische doelstellingen zijn afgestemd met de partners. Binnen dat kader stellen alle partners vervolgens eigen tactische doelstellingen

voorop. De doelstellingen van VDAB werden geoperationaliseerd in indicatoren die gemonitord kunnen worden.

Doelstellingen

De spreker overloopt de belangrijkste doelstellingen in de het plan. Zo wil de VDAB sterk inzetten op 'mentoring' door werkgevers. Daarnaast vindt VDAB het belangrijk om heel de samenleving te mobiliseren in dit verhaal en een draagvlak te creëren. De spreker benadrukt nog eens het belang van samenwerking over de beleidsdomeinen heen. Daartoe werd ook een ambtelijke werkgroep vluchtelingen opgericht onder coördinatie van het Departement Kanselarij en Bestuur. Daarnaast wil VDAB, samen met onderwijs, jongeren stimuleren om te gaan voor kwalificatie. Ook wil VDAB inzetten op het wegwerken van drempels naar ondernemerschap. In Vlaanderen loopt dit moeilijk terwijl dit in het buitenland wel lukt. Daarom moet er worden ingezet op begeleiding van de doelgroep. Hiertoe werd een tender uitgeschreven die wordt uitgevoerd door Stebo.

Een heel belangrijke doelstelling voor VDAB wordt gevat in tactische doelstelling 4: taalhoffelijkheid toepassen in begeleidings- en bemiddelingsacties. De VDAB is afgestapt van het instapniveau Nederlands. Nu kunnen anderstalige werkzoekenden in de eigen taal worden bediend. Dit is revolutionair voor de VDAB en vraagt grote aanpassingen in de werking. De spreker benadrukt dat VDAB taal wel nog steeds belangrijk vindt.

Belangrijkste wijzigingen in het actieplan

De belangrijkste wijzigingen in het plan kunnen als volgt worden samengevat:

- Kennis van de Nederlandse taal is geen voorwaarde meer, maar een competentie. Bij aanvang geldt het **principe van de 'taalhoffelijkheid'**.
- Nederlands leren blijft belangrijk maar kan vanaf nu geïntegreerd of gecombineerd.
- VDAB heeft hiervoor 4 trajecten uitgewerkt waarbinnen **op maat** gewerkt wordt:
  - Snelle bemiddeling naar werk (ook analfabeten kunnen snel bemiddelbaar zijn).
  - Geïntegreerde trajecten: de inhoud van de acties is op elkaar afgestemd (bijvoorbeeld loopbaanoriëntatie in de Nederlandse les of Nederlands leren op het werk)
  - Gecombineerde trajecten: de acties lopen dual maar de inhoud is niet op elkaar afgestemd.(bijvoorbeeld taallessen Nederlands én maatschappelijke- of loopbaanoriëntatie);
  - Lineaire trajecten: De acties lopen niet tegelijkertijd maar volgen elkaar op.(bv. eerst maatschappelijke oriëntatie, dan Nederlandse les, daarna pas worden de eerste stappen naar werk gezet).

Het belangrijke aan deze trajecten is dat ze **op maat zijn van ieders individuele leervaardigheden**.

- Daarnaast heeft de VDAB ook projecten voor **specifieke doelgroepen**: bijvoorbeeld het AMIF-project '@level2work' voor hooggeschoolden.
- Er wordt ingezet op **snelle screenings** van de afstand tot de arbeidsmarkt (soft skills, arbeidsmarktcompetenties en technische elders verworven competenties).
- **Werkplekieren** staat centraal.

- Ze werken aan **kortere wachttijden en snellere doorstroom** naar acties.
- Ze werken aan **geïntegreerde trajecten in partnerschap**.

Met andere woorden streeft VDAB naar **kortere, kwaliteitsvolle trajecten voor iedereen**.

Om het plan bekend te maken bij de doelgroep en bij werkgevers voorziet VDAB in publiciteitsmateriaal: Er wordt gewerkt aan de online publicatie van het plan en er is een site ontwikkeld waar nieuwkomers filmpjes kunnen bekijken. Daarnaast zijn er ook folders en afsprakenkaartjes. Ook werkgevers vinden informatie op de website (met een link naar de VBO-gids).

VDAB lanceerde recent ook de 'Hi-app'. Deze app tracht te bewerkstelligen dat vluchtelingen een netwerk kunnen uitbouwen, job-opportunities krijgen, cultuur en gewoonten kunnen uitwisselen, et cetera. Dit wordt gerealiseerd door vluchtelingen te verbinden met de juiste mensen die hen snel naar de juiste hulp kunnen doorverwijzen.

Conclusie

De spreker geeft aan dat er nog veel werk is, maar dat het actieplan van de VDAB eigenlijk revolutionair is in Europa. In veel landen wordt er namelijk heel lineair gewerkt en duurt de procedure veel langer. We zijn nog niet bij de koplopers, maar hangen ook niet aan de staart.

Instroom is iets waarmee de VDAB nog worstelt. Globaal gezien is er geen verhoogde instroom ondanks het feit dat VDAB-bemiddeling goede resultaten geeft. Dit is volgens de VDAB te wijten aan verschillende factoren. Sommige mensen zitten bijvoorbeeld in een voortraject en denken dat ze nog niet naar VDAB moeten gaan.

Wanneer we kijken naar het profiel van de instromers dan zien we qua geslacht een ander beeld dan bij inburgering (58% is man, 42% is vrouw). Qua leeftijd is er een daling van ouderen en een stijging van jongeren. Bovendien is er ook een lichte stijging van hogeschoolden, maar 45% van de anderstalige nieuwkomers met een migratieachtergrond blijft laaggeschoold.

De cijfers voor uitstroom geven aan dat 24% van de doelgroep uitstroomt na 6 maanden. Dit is geen slecht cijfer. 28% van de anderstalige nieuwkomers met een migratieachtergrond is na drie jaar echter nog altijd niet aan het werk. Sommigen zijn ook al uitgeschreven zonder uit te stromen naar werk. **Het is noodzakelijk om deze tijdsduur te verkorten.**

De VDAB maakt in zijn cijfers **geen onderscheid tussen vluchtelingen en andere groepen van anderstalige nieuwkomers**. Er is namelijk nog geen automatische uitwisseling met het rijksregister, waardoor VDAB geen informatie heeft over het statuut van de personen in kwestie. Hiertoe werd wel een aanvraag ingediend. Een recente analyse toonde aan dat de **uitstroom iets lager lag voor vluchtelingen, maar niet significant lager dan voor de andere subgroepen**.

Tot slot haalt de spreker nog enkele 'good practices' aan die aantonen dat snelle integratie door werk mogelijk is.

5 Lokale activering en regie in het kader van oplossingen voor vluchtelingen

Peter Cousaert is stafmedewerker activering en lokaal sociaal beleid bij de VSSG. Zijn presentatie bestaat uit twee delen; enerzijds gaat zij over activering van vluchtelingen in de context van OCMW's en anderzijds over de regierol die lokale besturen hebben rond dit thema.

Activering

Lokale besturen hebben een belangrijke rol in het beleid rond vluchtelingen en de toeleiding naar werk. Het lokaal draagvlak ten aanzien van vluchtelingen is

echter niet altijd even groot. In dit kader is het samenwerkingsakkoord en een duidelijk afsprakenkader met de VDAB belangrijk. Dit zal er hopelijk toe bijdragen dat de activering van vluchtelingen in de toekomst vergoot kan worden.

VVSG organiseerde recent een bevraging van lokale besturen over de activiteiten die zij opzetten rond vluchtelingen. Er was een relatief hoge respons (196 van de 308 lokale besturen). De resultaten tonen aan dat er wordt gewerkt rond heel wat thema's. De belangrijkste topics zijn 'onthaalbeleid' en 'wonen' maar ook op vlak van werk wordt er heel wat gerealiseerd. 91% van de besturen geeft aan vluchtelingen en subsidiair beschermden wegwijs te maken in de wereld van werk. 43% heeft ook specifieke dienstverlening uitgewerkt voor deze cliënten. Er is meestal al een aanbod voor anderstaligen en men probeert dit nu door te trekken naar vluchtelingen.

De belangrijkste drempel die lokale besturen ervaren in de zoektocht naar werk is taal (gebrek aan kennis van het Nederlands, maar vaak ook gebrek aan kennis van Engels of Frans). Een sterke focus op taal is dus belangrijk. Daarnaast vormt ook de moeizame gelijkschakeling van diploma's een belangrijke belemmering.

Lokale besturen geven aan dat ze op het gebied van werk het meest samenwerken met de VDAB, en vervolgens met het Agentschap Integratie en Inburgering. De tevredenheid over deze samenwerking is relatief goed. Met de VDAB wordt hoofdzakelijk gewerkt rond thema's als jobcoaching, Nederlands op de werkvloer, werkplekleren, en andere. Tussen lokale besturen onderling of met bedrijven is er echter nog weinig sprake van samenwerking. Ook de tevredenheid over deze partnerschappen is beduidend minder goed. Het gaat hier wel over een kleine groep.

Ter illustratie gaat de spreker hier kort in op enkele voorbeelden van 'nieuwe' dienstverlening, met name dienstverlening die bestaat uit een actieve samenwerking van partners op het lokaal niveau (bijvoorbeeld 'Pop-up Antwerpen': samenwerking tussen OCMW, de stad, Atlas en VDAB). Hij benadrukt dat OCMW's meestal kijken vanuit een meer holistische bril.

Regierol

De lokale besturen werden ook bevroegd over de deelname van externe instanties aan het lokaal overleg. Daaruit bleek dat de betrokkenheid van partners, bijvoorbeeld van VDAB en de CAW's, niet altijd groot is en dat er moeite gedaan moet worden om hen samen te krijgen op het terrein. Nochtans is dit erg belangrijk.

De spreker geeft aan dat de **Vlaamse financiering te veel verkokerd** is. Elke minister gebruikt zijn eigen financiering, volgens zijn eigen logica. Er is echter nood aan ontkokerde oplossingen en een verbinding tussen de verschillende beleidsdomeinen. Aangezien het lokaal bestuur een eerste aanspreekpunt is voor de burger, zou zij deze verbinding moeten kunnen maken.

Lokale besturen hebben dus wel een regierol, maar het is vaak een **'regie zonder tanden'**. Er is namelijk te weinig communicatie en samenwerking, trajecten lopen lineair door versnipperde middelen en partners kunnen niet gedwongen worden om samen te werken in het lokaal overleg. **Het beleid moet bijgevolg meer naar het lokaal niveau getrokken worden.**

6 Asielzoekers integreren in de Belgische arbeidsmarkt

Dries Lens van het Centrum voor Sociaal Beleid aan de Universiteit Antwerpen presenteert een onderzoek over migranten die recent in België (2000 - 2010) arriveerden. Hun trajecten op de arbeidsmarkt worden opgevolgd over de eerste 10 verblijfsjaren.

In zijn inleiding stelt de spreker dat de NBB afstand neemt van de term 'vluchtelingencrisis'. België heeft ook in het verleden al grote stromen van asielzoekers gekend. De nieuwe stroom in 2015 is dus geen unicum. Bovendien maken vluchtelingen maar een klein deel uit van de populatie (0,36% van de totale bevolking en 0,52% van de actieve bevolking). Verder stelt de NBB dat er op korte termijn zeker een kost is. Op middellange termijn zou deze instroom echter leiden tot een gebalanceerd en zelfs een licht positief effect.

Asielzoekers integreren in de Belgische arbeidsmarkt.
Wat kunnen we leren van het recente verleden?

Dries Lens (Centrum voor Sociaal Beleid)
Ive Marx & Sunčica Vujić
SERV, 26/04/17

Wat weten we uit voorgaand onderzoek?

België

Verblijfsduur blijkt een belangrijke impact te hebben op arbeidsmarktintegratie. Op het moment van erkenning is 19% van de vluchtelingen actief op de arbeidsmarkt, vier jaar na erkenning is dat al 55%. Asielzoekers blijken daarnaast langer in sociale bijstand te blijven en minder vaak uit te stromen naar werk.

Internationaal

Uit internationaal onderzoek blijkt dat vluchtelingen kort na aankomst in het gastland het minder goed doen dan andere migrantengroepen. Zij maken wel de sterkste progressie. Toch blijven vluchtelingen en asielzoekers sterker vertegenwoordigd in de bijstand en werkloosheid.

Bovendien wordt de kloof met de autochtone bevolking gedicht over de jaren, maar na een tiental jaar lijkt dit integratieproces tot halt te komen.

Focus van dit onderzoek

België is een interessante case omdat het enerzijds te maken heeft met een groot aantal vluchtelingen en asielzoekers. Anderzijds scoort België slecht op vlak van arbeidsmarktintegratie van migranten, en dan voornamelijk op het gebied van niet-EU-migranten.

Dit onderzoek brengt de socio-economische trajecten van recente migranten in België in kaart, en maakt een onderscheid in de doelgroep op basis van reden van verblijf (arbeidsmigranten, gezinsmigranten, asielzoekers en anderen). De gebruikte dataset is een koppeling van de Labour force Survey (LFS) en de datawarehouse AM&SB. Op die manier kan de doelgroep gevolgd worden over de tijd.

Resultaten

De resultaten geven aan dat asielzoekers vaker man, laaggeschoold, single, jong en van niet EU-afkomst zijn. Bovendien zijn zij, eerder dan andere groepen migranten, geneigd om de Belgische nationaliteit aan te nemen.

Asielzoekers stromen trager in op de arbeidsmarkt dan andere groepen van anderstalige nieuwkomers. Na 5 jaar zitten zij op eenzelfde niveau als de categorie 'anderen' en na 6 jaar op het niveau van gezinsherenigers.

In de eerste 3 jaren van hun verblijf stromen asielzoekers heel sterk in in de bijstand. Daarna stromen ze relatief snel terug uit en na 8 jaar zitten ze ongeveer op hetzelfde niveau als de categorie 'anderen'. **Zo'n 10 à 15% blijft tijdens de hele periode in de sociale bijstand.**

Tot slot zijn asielzoekers **gevoeliger om in de werkloosheid terecht te komen** dan andere categorieën van migranten.

Daarnaast onderzocht Dries Lens ook in welk soort jobs asielzoekers het vaakst terechtkomen. Hieruit blijkt dat asielzoekers **minder kans hebben op werk dan van andere migranten.** Bovendien komen zij **meer terecht in tijdelijk werk en in laaggeschoolde arbeid.** Tot slot zijn ze **vaker aan het werk onder hun kwalificatieniveau.**

Conclusie

De nieuwe stroom asielzoekers plaatste de socio-economische integratie van migranten opnieuw centraal op de beleidsagenda (**sense of urgency**).

België presteert in vergelijking met andere EU-landen echter slecht met betrekking tot arbeidsmarktintegratie van niet-EU-migranten. Op vlak van beleid ten aanzien van vluchtelingen doet België het dan weer relatief goed. Er zijn geen beperkingen op werk qua beroepen of sectoren en er zijn geen restricties op ondernemerschap. Wel zijn er problemen met de erkenning van diploma's en mogen asielzoekers geen vrijwilligerswerk doen tijdens hun procedure.

De tewerkstellingsgraad van asielzoekers ligt in België zo'n 30% lager dan die van autochtonen. Ook in Zweden, waar men erg creatief is met maatregelen voor asielzoekers, is deze kloof groter dan 25%. **Een goede monitoring van beleidsmaatregelen is dus zeer belangrijk.**

7 Vragen en antwoorden

Er wordt aangegeven dat als bedrijven vluchtelingen willen tewerkstellen zij nood hebben aan middelen voor bijvoorbeeld werkplekleren, IBO,.. Zij weten echter niet altijd goed waarvoor mensen in aanmerking komen. In die zin is het goed dat VDAB wil inzetten op een koppeling van hun gegevens aan die van de RSZ.

Vercruyse reageert dat het doel van de koppeling voornamelijk ligt in het in kaart brengen van het bereik van subgroepen in acties. Alle tewerkstellingsmaatregelen zijn terug te vinden op de website van VDAB en er is een verwijzing naar de VBO-gids met uitgebreide informatie voor werkgevers. Deze maatregelen zijn er in principe voor iedereen. Het is niet zo dat vluchtelingen in aanmerking voor specifieke maatregelen. VDAB voorziet met het actieplan wel in integrale ondersteuning van de doelgroep. Dat kan werkgevers overtuigen om vluchtelingen en andere anderstalige nieuwkomers aan te werven. Peter Cousaert vult aan dat de regelgeving rond maatregelen wel veel te complex geworden is, bij beroepsverkennde stages bijvoorbeeld.

Vervolgens wordt opgemerkt dat iedereen gebruik maakt van andere definities voor monitoring. Bij de VDAB wordt er geen uitsplitsing gemaakt voor de doelgroep van vluchtelingen. Dit geeft de indruk dat iedereen werkt op zijn eigen eilandje, zonder voldoende verbinding. Bij de VDAB is er bovendien een duidelijk probleem op vlak van instroom. Bij de OCMW's zijn er lokaal erg grote verschillen. Lokale besturen zouden de plaats bij uitstek moeten zijn om de verschillende domeinen te coördineren. VDAB zou in de toekomst zijn beleid moeten ontwikkelen op maat van het lokale niveau. Dit betekent dat er in de toekomst eigenlijk maar twee presentaties nodig moeten zijn, één van het beleid, gecoördineerd vanuit lokale besturen, en één van monitoring door academici.

Patrick Noël Vercruyse reageert dat de uitsplitsing in de monitoring op dit moment niet is toegestaan door de privacy-commissie. Hopelijk kan dit in de toekomst wel. VDAB is ook voorstander van partnerschappen waar lokale besturen de regie opnemen. In Antwerpen bijvoorbeeld neemt het OCMW de leiding en dat loopt goed. Ook in gemeentes zou dit mogelijk moeten zijn. Peter Cousaert kan zich vinden in de voorgaande opmerking. Het is ook de basiskritiek is van de VVSG. Het lokaal niveau is dé plaats voor experimenten, maar het Vlaams

niveau moet het kader hiertoe scheppen. Het zijn namelijk ook de financieringsstromen die ervoor zorgen dat het beleid zo versnipperd is. OCMW's moeten lokale antwoorden kunnen geven. Lokale besturen moeten ook onderling meer samenwerken. Dit wordt echter niet gestimuleerd vanuit Vlaanderen. Hij stelt vast dat de middelen tot van clusterwerking van OCMW's door Vlaanderen zijn geschrapt.

Vervolgens wordt gevraagd hoe VDAB er nu specifiek op inzet om instroom te verhogen en het probleem rond diploma's op te vangen.

Vercruyssen antwoordt dat de VDAB in afwachting van de samenwerkingsovereenkomst met onderwijs inzet op snelle niveaubepaling. Specifiek voor hoogopgeleiden wordt dit gekoppeld aan werkplekleren en een attestering door de werkgever. Dan maakt de arbeidsmarktpositie van de persoon in kwestie sterker. In de privé wordt er namelijk niet zozeer gevraagd naar diploma's, maar naar competenties.

Om instroom te stimuleren heeft VDAB ingezet op samenwerkingsovereenkomsten. Daarnaast focust de dienst op de kwaliteit van het aanbod voor de doelgroep, wat automatisch meer instroom genereert. VDAB is echter afhankelijk van zijn omgeving. De partnerorganisaties moeten ook meegaan in het verhaal van versnelde activering. De 'klik' dat ze niet moeten wachten om door te verwijzen naar VDAB moet nog sterker worden gemaakt. VDAB vraagt bovendien alleen om door te verwijzen als vluchtelingen een professioneel perspectief hebben.

Er wordt aangehaald dat ook de sociale economie veel kan betekenen voor vluchtelingen. Groep maatwerk zou hier alvast een grotere rol willen spelen en doet een aanbod tot samenwerking met VDAB en VVSG.

Vercruyssen stelt dat er overleg loopt, onder andere samen met VBO. Men kijkt intern wat er mogelijk is en hoe indicering kan verlopen. Het is de bedoeling om ook met de sector van de sociale economie tot een overeenkomst te komen.

Er wordt op gewezen dat er behoefte is aan één fonds, alle fondsen zijn nu verspreid. Ook moet de toegang tot fondsen voor lokale besturen bekeken worden. In de presentatie kwam Fedasil niet aan bod als een van hun partners. Is er binnen VVSG ook uitwisseling met andere Europese landen en steden? Binnen 'Eurocities' worden hierrond bijvoorbeeld initiatieven opgezet.

Peter Coussaert geeft aan dat hij er geen zicht op heeft of er lokaal veel overleg gepleegd wordt met Fedasil over regelgeving. Hij is namelijk zelf geen dossierhouder. Hij wil dit wel navragen. Hij stelt ook dat de VVSG betrokken is in een Europese samenwerking van steden. Daarnaast wil hij ook even terugkomen op de Europese fondsen. Daar zit bij VVSG een zekere frustratie. Zij krijgen slechts moeizaam toegang tot deze fondsen terwijl dat bijvoorbeeld in Nederland geen probleem is.

Hierop wordt gereageerd dat dit voor AMIF en ESF praktisch onmogelijk is. Lokale organisaties leggen best contact met de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de fondsen.

Tot slot wordt aangegeven dat de grote teneur van het advies van de Commissie Diversiteit lag in het belang van een beleidsdomein-overschrijdende aanpak. Er is echter zeer weinig

samenwerking met partners uit onderwijs. Zij komen nauwelijks aan bod in de presentaties. Nochtans is dit belangrijk nu blijkt dat een groot deel van de vluchtelingen laaggeschoold is. Bovendien zijn er voor hooggeschoolden problemen met erkenning van diploma's. Hoe wil men vanuit VSSG inzetten op meer samenwerking met onderwijs?

Patrick Noël Vercruyssen herhaalt dat de onderhandelingen met onderwijs in de startblokken zitten. Het debat over elders verworven competenties is een belangrijk onderdeel van deze onderhandelingen. Peter Cousaert vult aan dat hij ook op deze vraag het antwoord schuldig moet blijven. Onderwijs is op lokaal terrein vaak een stugge partner dus VVSG is zeker vragende partij om die samenwerking te versterken.

8 Conclusie

Ann Vermorgen sluit de vragenroede af en vat samen dat er vooral **een sterke nood is aan verdere samenwerking en gegevensuitwisseling**. Zij bedankt de sprekers en de genodigden voor hun aanwezigheid en bijdrage aan de discussie. De SERV-academie werd afgesloten met een netwerklunch.